

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของ กลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดหลักการซึ่ง เป็นเสมือนแนวทางหรือทิศทางของการประถมศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน หมายความว่า การประถมศึกษามุ่งจักเพื่อประโยชน์สำหรับคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดหรือมีฐานะเช่นไร ทุกคนย่อมได้รับประโยชน์จากการประถมศึกษา โดยเท่าเทียมกัน

2. เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์แห่งการดำรงชีวิต หมายความว่า เรื่องที่ครูสอนทุกเรื่องอำนวยความสะดวกของนักเรียน เพื่อความอยู่ดีกินดีของแต่ละคนและของสังคมโดยรวม

3. เป็นการศึกษาเพื่อสร้าง เอกลักษณ์ของชาติ หมายความว่า เราจักการศึกษาเพื่อสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ทั้งในภาษา สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การ เมือง และการปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 22)

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้จัดหมวดประสบการณ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาชีวิตตนเองและสังคม ให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข อยู่ดีกินดี พึ่งตนเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมและประเทศชาติ เน้นลักษณะนิสัยให้เป็นคนขยันอดทน ให้เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ซื่อสัตย์ ประหยัดและมีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานศึกษาพิเศษ 2525: 1) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้มีความมั่นใจในตนเอง สามารถช่วยตนเองและ

สังคมโค(กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 25)

คนไทยที่ดำรงชีวิตอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน อาจประสบปัญหาไม่เหมือนกัน คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา ใ้รวบรวมปัญหาของชีวิต และสังคมของคนไทยไว้ สรุปได้ดังนี้

① ปัญหาสถานการณ์สาธารณสุข สุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและส่วนรวม ได้แก่ ความสะอาดของร่างกาย เครื่องอุปโภคบริโภค สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ขับถ่ายสิ่งโสโครก ไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งปัญหาคานโภชนาการและการให้บริการทางการแพทย์

2. ปัญหาทางคานเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทาง เลขตรกรรม มีรายได้น่า ทำให้สภาพความเป็นอยู่ไม่ดีเท่าที่ควร

3. ปัญหาคานสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น การอุตสาหกรรม ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดขาคคูลย์ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย อากาศเป็นพิษ รวมทั้งปัญหาแหล่งชุมชนแออัด โดยเฉพาะในเขต เมืองหลวง

4. ปัญหาทางคานสังคมและการ เมือง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ สิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยดีเท่าที่ควร จึงก่อให้เกิดปัญหาความไม่สงบสุขในสังคม

5. ปัญหาคานการศึกษา มีใน 2 ลักษณะ คือความไม่เสมอภาคในการใ้รับ การศึกษาประการหนึ่ง และปัญหาคานคุณภาพของประชากรที่จบการศึกษาในแต่ละระดับ อีกประการหนึ่ง โดยสาเหตุของปัญหานี้อาจจะเนื่องมาจากรัฐไม่สามารถจัดใ้การศึกษา แก่พล เมืองตามทองที่ห่างไกลได้อย่างทั่วถึง ไม่อาจทุ่มเทงบประมาณในคานนี้มากจนพอ เพียง เพราะจ่าเป็นคองใ้ใช้ในการพัฒนาประเทศในคานอื่น ๆ พรอมกันไปกวย

6. ปัญหาทางคานประชากร เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใ้บริการทรัพยากร เครื่องอุปโภค บริโภคและอื่น ๆ

7. ปัญหาทางคานศาสนา เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักนาคลัทธิธรรม ทางศาสนาที่ตนนับถือมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตอการดำรงชีวิตใ้จริง (กระทรวงศึกษา- ธิการ กรมสามัญศึกษา 2523: 1-2)

ปัญหาทั้ง 7 ประการข้างคน เป็นปัญหาระดับชาติ ที่องคการต่าง ๆ ของรัฐ

จะต้องร่วมมือกันแก้ไข การศึกษา เป็นองค์การหนึ่งที่จะพัฒนาคนให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและสังคมได้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประมวลปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มาเป็นสาระสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คือมวลประสบการณ์ที่อาศัยกระบวนการแก้ปัญหาของการดำรงชีวิตและสังคม กล่าวคือ ปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในกันต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี ประสบการณ์ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของคนไทยทาง ความ เป็นอยู่ อนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การศึกษาค้นคว้า และอื่น ๆ ซึ่งหากจะเปรียบเทียบกับ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ก็คือการหลอมเอาเนื้อหาวิชาสุขศึกษา วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาเข้าไว้ด้วยกัน โดยจัดเป็นหน่วย เช่น หน่วยสิ่งที่มีชีวิต ชีวิต ในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย การทำมาหากิน พลังงานและสารเคมี จักรวาล และอวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน ประชากรศึกษา การเมืองและการปกครอง ชาว เหตุการณ์ และวันสำคัญ (รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ รัชดา สุตรา และลินจง อินทร์พรหม 2526: 90) แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้นิยามความว่า เนื้อหาของกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตทั้งหมดคือ เนื้อหาของวิชาสุขศึกษา วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษารวมกัน ความคิดเช่นนี้จะ เป็นผลให้มีการแบ่งแยกเนื้อหาออกเป็นวิชา ๆ ตามเดิม ยากต่อการที่จะสัมพันธ์ประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาในชีวิตประจำวัน และมีผลต่อการทำ แผนการสอน หนังสือเรียน การจัดทำวางสอน การจัดครู เขาสอน การจัดกิจกรรมและการวัดผล (สุนน อมรวิวัฒน์ 2525: 319)

จุดประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ดังนี้

๑. ให้ความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทางร่างกายและจิตใจ ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม

จุดประสงค์ของนิม့်ใหญ่ เรียบเข้าใจ เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดร่างกาย การปฏิบัติตนให้มีสุขภาพอนามัยดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รู้จักบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ รวมถึงการป้องกันโรคต่าง ๆ ทั้งในคนส่วนตัวและชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ให้มีความรู้พื้นฐาน และความสามารถพอที่จะดำรงชีวิตได้

จุดประสงค์ของนิม့်ใหญ่ เรียบมีความรู้ ความสามารถทาง เศรษฐกิจในครอบครัว เช่น การใช้จ่ายและการเก็บรักษาอาหาร เครื่องใช้ สามารถทำงานประกอบอาชีพ มีความรู้ในการผลิต การใช้จ่าย การซ่อมแซม การซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

3. ให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์ของนิม့်ใหญ่ เรียบปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในสังคม และชีวิตประจำวันได้ รู้จักนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้อย่างถูกต้องวิธี เพื่อให้ชีวิตเกิดความสุข รู้จักบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม

4. ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นทางธรรมชาติ เทคโนโลยี และทางสังคม

จุดประสงค์ของนิม့်ใหญ่ เรียบเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ งานประดิษฐ์และความก้าวหน้าใหม่ ๆ รวมทั้งสังคมที่อยู่ล้อมรอบบุคคลนั้นด้วย

5. ให้มีความเข้าใจ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข

จุดประสงค์ของนิม့်ใหญ่ เรียบ เลื่อมใสในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข ให้ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามขอบเขตแห่งสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น

6. ให้เข้าใจหลักการของการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยให้ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามขอบเขตแห่งสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น

จุดประสงค์ของนี้ มุ่งใหญ่ เรียบ เขาใจหลักการของการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบ ประชาธิปไตย และปฏิบัติตามหลักการของประชาธิปไตยโดยถูกต้อง

7. ไหวพริบที่มีใจในความ เป็นไทยและความเป็น เอกราชของชาติ

จุดประสงค์ของนี้ มุ่งใหญ่ เรียบ เขาใจถึงความ เป็นมาของชาติไทย อันเป็นชาติ ที่มีเอกราชและวัฒนธรรมของตนเองมาช้านาน รวมทั้งให้เกิดความสามัคคี เกิดความ ภาคภูมิใจและรักในความมีเอกราชของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525:127 , หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2526: 84-87)

เนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดไว้ว่า กลุ่มสร้าง เสริม ประสพการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มการ เรียบที่ตอง การให้นักเรียน ไครถึงปัญหา และกระบวนการ แก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมของมนุษย์ใน งานต่าง ๆ ได้แก่ ทางคานอนามัย ประชากร การ เมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ การติดต่อสื่อสาร และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อใหญ่ เรียบใค่นำเอาประสพการณ์ เหล่านี้ไปใช้ให้ เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี (กระทรวงศึกษา ธิการ 2525: 127)

กลุ่มสร้าง เสริมประสพการณ์ชีวิตมีขอบข่าย เนื้อหาครอบคลุม เรื่องใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและความตอง การของชีวิตคนไทย อันไค้แก่ เรื่องของสุขภาพ อนามัยทั้งทางกายและทางจิต การป้องกันและการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บ ปัญหาความ ยากจน อันไค้แก่ การขาดความรู้พื้นฐานในการทำมาหากิน การใช้จ่ายและการเก็บ ออม รวมถึงความตอง การอยู่รวมในสัง คมอย่างสันติและปลอดภัย
2. การเรียบรูเรื่อง เมืองไทยให้ เขาใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศาสนา การปกครอง การเมือง และสังคมไทย รวมถึงหลักการ หน้าที่ สิทธิ ความ รับผิดชอบของพล เมืองไทยในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข
3. การปรับตัวของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นมนุษย์ด้วยกัน สิ่งแวดล้อม

ที่เป็นธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ ดิน น้ำ ลม แสง ดวงอาทิตย์ ดวงดาว ป่าไม้ ภูเขา หิน แร่ เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมที่เป็นเทคโนโลยี เช่น เครื่องยนต์แรง สารเคมี พานะและเครื่องมือในการสื่อสารคมนาคม เน้นการจัดความขัดแย้ง การสงวนรักษา และการใช้ประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

4. กระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม ซึ่งหมายถึงความรู้ ทักษะและแนวปฏิบัติที่ช่วยใหญ่เรียนสามารถดำรงและดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุข

การจัดเนื้อหาของกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตไว้จัดเป็นหน่วย เริ่มจากเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนและขยายวงกว้างออกไปสู่ชุมชน ชาติ ประเทศเพื่อนบ้าน โลก และจักรวาล กำหนดให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เรียน 5 หน่วย ใช้เวลาเรียนประมาณ ร้อยละ 15 ของเวลาเรียนทั้งหมด ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เรียน 8 หน่วย ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 20 ของเวลาเรียนทั้งหมด และ ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เรียน 12 หน่วย ใช้เวลาเรียนร้อยละ 25 ของเวลาเรียนทั้งหมด (สุนทร อมรวิวัฒน์ 2526: 15-16)

รายละเอียดของ เนื้อหากลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตมีดังนี้

1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 กำหนดให้เรียน 5 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 1. ตัวเรา

1) การทำความสะอาดร่างกาย

2) การรู้จักช่วยตนเอง

3) อาหาร

4) ขอบปฏิบัติในการสร้างสุขนิสัย เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร

และการขับถ่าย

5) การออกกำลังกาย การพักผ่อนและการนอน

6) อุบัติเหตุและการป้องกัน

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

1) พืชรอบ ๆ ตัวเรา เช่น ข้าว ตะไคร้ โหระพา กุหลาบ

2) ลักษณะทั่วไปและการเจริญเติบโต

3) ประโยชน์

หน่วยย่อยที่ 3 สัตว์

1) สัตว์เลี้ยง

2) ชุมชนชาติและการเลี้ยงดู

3) ประโยชน์

4) สัตว์มีพิษที่ควรระวัง

5) อันตรายและวิธีป้องกัน

หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน

1. บ้าน

2. การเลือกซื้อของใช้และของเล่น

3. โรคติดต่อในเด็ก

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หน่วยย่อยที่ 1 โรงเรียนของเรา

หน่วยย่อยที่ 2 ชุมชนของเรา

หน่วยย่อยที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

1) เปลือกโลก

2) ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว

หน่วยที่ 4 ชาติไทย

หน่วยย่อยที่ 1 ชาติไทยของเรา

1) ประวัติความเป็นมาของชาติไทยที่อยู่ในแหลมทองอย่างย่อ

2) ธงชาติ

3) เพลงชาติ

4) ภาษาไทยและการแต่งกายของคนไทย

5) การเคารพแบบไทย

หน่วยย่อยที่ 2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า

พระบรมราชินีนาถ

- 1) พระราชประวัติ
- 2) พระราชกรณียกิจสำคัญ
- 3) เพลงสรรเสริญพระบารมี
- 4) การแสดงความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า

พระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและองค์รัชทายาท

หน่วยที่ 5 ชาว เหตุการณ์ และวันสำคัญ

1. ชาว เหตุการณ์
2. วันสำคัญที่ควรทราบ
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กำหนดให้เรียน 8 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 สิ่งที่มีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 1 ตัวเรา

- 1) อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย
- 2) ปากและฟัน
- 3) อาหาร
- 4) ขอบปฏิบัติในการสร้างนิสัย เกี่ยวกับการรับประทานอาหารและ

การขับถ่าย

- 5) รูปร่างท่าทางและบุคลิกลักษณะที่ดี
- 6) การออกกำลังกายและการพักผ่อน
- 7) อุบัติเหตุและการป้องกัน
- 8) การปฐมพยาบาล
- 9) บาสามีอยู่ประจำบ้าน
- 10) โรคติดต่อในท้องถิ่น
- 11) สิ่งเสพติด

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

หน่วยย่อยที่ 2 สัตว์
หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน

1. มารยาทในบ้าน
2. การจัดการเรื่องไฟไหม้และลักษณะ
3. เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และของใช้ส่วนตัว
4. เครื่องใช้ในบ้าน
5. การเจ็บป่วยภายในบ้าน

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หน่วยย่อยที่ 1 ชุมชนของเรา

- 1) จังหวัดของเรา
- 2) สภาพความเป็นอยู่ในชุมชน
- 3) บุคคลผู้ให้บริการในชุมชน
- 4) โบราณสถาน โบราณวัตถุ และมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

- 1) ดิน
- 2) น้ำ
- 3) อากาศ

หน่วยที่ 4 ชาติไทย

หน่วยย่อยที่ 1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย

หน่วยย่อยที่ 2 เขตการปกครองของประเทศไทย

หน่วยย่อยที่ 3 พลเมืองของประเทศไทย

หน่วยย่อยที่ 4 ความเป็นมาของชาติไทย

หน่วยย่อยที่ 5 ศาสนา

หน่วยย่อยที่ 6 พระมหากษัตริย์

หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน

หน่วยย่อยที่ 1 ประเภทและลักษณะอาชีพของคนไทย

หน่วยย่อยที่ 2 การทำนา

หน่วยย่อยที่ 3 การทำไร่ทำสวน

หน่วยย่อยที่ 4 การเลี้ยงสัตว์

หน่วยย่อยที่ 5 การประมง

หน่วยย่อยที่ 6 การค้าขายแลกเปลี่ยน

หน่วยย่อยที่ 7 บริการ

หน่วยย่อยที่ 8 หักถถกรรมและอุตสาหกรรม

หน่วยย่อยที่ 9 การรวมกลุ่มและสหกรณ์

หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี

หน่วยย่อยที่ 1 ความร้อน แสง

หน่วยย่อยที่ 2 เสียง

หน่วยย่อยที่ 3 แรงแม่เหล็ก

1) ชนิดและประเภทของแรงแม่เหล็ก

2) แม่เหล็ก

3) แรงแม่เหล็ก

4) แรงแม่เหล็กไฟฟ้า

5) เครื่องมือแม่เหล็ก

หน่วยย่อยที่ 4 สารเคมี

1. ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าเชื้อโรค ผงชูรส

2. เชื้อเพลิง

หน่วยย่อยที่ 5 การถนอมอาหาร

หน่วยที่ 7 จักรวาลและอวกาศ

1. จักรวาล

2. อวกาศ

หน่วยที่ 8 ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

1. ชาวและเหตุการณ์

2. วันสำคัญที่ควรทราบ

3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 กำหนดให้เรียน 12 หน่วย คือ
หน่วยที่ 1 สิ่งที่มีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 1 ตัวเรา

- 1) อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย
- 2) โภชนาการ
- 3) บุคลิกภาพ
- 4) การออกกำลังกาย การพักผ่อนและนันทนาการ
- 5) มนุษย์สัมพันธ์
- 6) อุบัติเหตุและการป้องกัน
- 7) การปฐมพยาบาล
- 8) สิ่งเสพติด
- 9) โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ
- 10) สุขภาพของบุคคลในวัยต่าง ๆ
- 11) สุขภาพกับการบริโภค
- 12) การสาธารณสุข

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

หน่วยย่อยที่ 3 สัตว์

- 1) ประเภทของสัตว์
- 2) สัตว์ออกลูกเป็นตัวและสัตว์ออกลูกเป็นไข่

หน่วยย่อยที่ 4 จุลชีว

หน่วยที่ 2 ชีวิตในบาง

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว
2. ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข
3. อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม
4. การเลี้ยงดูทารกและการอบรมเด็ก
5. เศรษฐกิจภายในครอบครัว
6. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หน่วยย่อยที่ 1 การดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

- 1) ดิน
- 2) หิน กรวด หินทราย แร่ธาตุ
- 3) ป่าไม้
- 4) น้ำ
- 5) ชีวบริเวณ

หน่วยที่ 4 ชาติไทย

หน่วยย่อยที่ 1 แหล่งทรัพยากร อาชีพและการชลประทานของประเทศ

- 1) ทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ
- 2) การประกอบอาชีพของคนไทย
- 3) การชลประทาน

หน่วยย่อยที่ 2 ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา ธนบุรีและรัตนโกสินทร์

หน่วยย่อยที่ 3 บุคคลสำคัญ

หน่วยย่อยที่ 4 ศาสนา

หน่วยย่อยที่ 5 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

หน่วยย่อยที่ 6 โบราณสถานและโบราณวัตถุสำคัญ

หน่วยย่อยที่ 7 กฎหมายและหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมือง

หน่วยที่ 5 การทำมาหากิน

หน่วยย่อยที่ 1 การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

- 1) การปลูกพืช
- 2) การเลี้ยงสัตว์
- 3) หน่วยงานต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือส่งเสริมการเกษตร

หน่วยย่อยที่ 2 หัตถกรรมและอุตสาหกรรม

หน่วยย่อยที่ 3 การค้าขาย

หน่วยย่อยที่ 4 อาชีพบริการ

หน่วยย่อยที่ 5 จรรยาบรรณ และระเบียบกฎหมาย เกี่ยวกับอาชีพที่ควร

ทราบ

หน่วยย่อยที่ 6 การบริโภค

หน่วยย่อยที่ 7 การรวมกลุ่มและสหกรณ์

หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี

หน่วยย่อยที่ 1 แสง

หน่วยย่อยที่ 2 สสารและความร้อน

หน่วยย่อยที่ 3 แรง แรงดัน ความกดดัน

หน่วยย่อยที่ 4 ไฟฟ้า

หน่วยย่อยที่ 5 สารเคมี

หน่วยที่ 7 จักรวาลและอวกาศ

1. จักรวาล

2. อวกาศ

หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้าน

1. ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในกลุ่มอาเซียน: มาเลเซีย สิงคโปร์

ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย

2. ประเทศในเอเชียที่น่าสนใจ

3. ประเทศลาว เขมร เวียดนาม

หน่วยที่ 9 การสื่อสารและการคมนาคม

1. การสื่อสารในปัจจุบัน

2. การคมนาคมขนส่งในปัจจุบัน

หน่วยที่ 10 ประชากรศึกษา

1. จำนวนประชากร

2. การเปลี่ยนแปลงประชากร

3. ปัญหาการเพิ่มประชากรและการแก้ไข

หน่วยที่ 11 การเมืองและการปกครอง

หน่วยย่อยที่ 1 พื้นฐานทางการเมือง

- 1) การปกครองของชุมชนและรัฐ
- 2) หน้าที่และคุณสมบัติของผู้นำและผู้นำที่ดี
- 3) อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ

หน่วยย่อยที่ 2 สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการปกครอง

- 1) สถาบันพระมหากษัตริย์
- 2) สถาบันการปกครอง

หน่วยย่อยที่ 3 ภัยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยที่ 12 ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

1. ชาวและเหตุการณ์
2. วันสำคัญที่ควรทราบ

(กระทรวงศึกษาธิการ 2525ช:128-211)

เอกสารประกอบหลักสูตร

เรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นหลักการ จุดหมายและโครงสร้างของเนื้อหา มีกำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า หลักสูตรแม่บท แต่การนำหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยคำอธิบาย คำแนะนำ และมีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนประกอบเพิ่มเติมอีกมาก หนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่ครูจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน เรียกว่าเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบทบทวน แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525ก:7-8) เอกสารเหล่านี้ครูจำเป็นต้องมี เพื่อจุดประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เอกสารซึ่งครูจำเป็นต้องใช้ในการค้นคว้า เพื่อเตรียมบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ้างอิง ครูต้องศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเหล่านี้เพื่อเตรียมเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม ตลอดจนวิธีการวัดผล

2. เอกสารซึ่งครูกำหนดให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น หนังสืออ้างอิง ตามที่กำหนดในแผนการสอน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เอกสารเหล่านี้จำเป็นต้องมีไว้เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ทั้งก่อนหรือหลังการเรียนในแต่ละบทเรียน (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2526:87-88)

เอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ประกอบกับ

1. หลักสูตร ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหา การเรียนการสอน เวลาเรียน การวัดผลและการประเมินผลของกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่มไว้ ในส่วนของกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด/หลักการและเนื้อหาของแต่ละหน่วยไว้

2. แผนการสอน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้สอนดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ทั้งจุดประสงค์ ความคิดรวบยอด เนื้อหา โดยเสนอแนะ กิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน วิธีการวัดผล รวมทั้งเนื้อหาโดยละเอียดให้ผู้สอนได้เลือกใช้ในการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ 2521:37) แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จัดทำเป็นชั้นละ 1 เล่ม มีลักษณะแตกต่างกัน เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการสอนฉบับบูรณาการ รวมเอาเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เข้าไว้ด้วยกัน

2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 6 เป็นแผนการสอนเฉพาะของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกชั้นจะแบ่งเป็นหน่วยและหน่วยย่อยโดยยึดเนื้อหาของหลักสูตรเป็นหลัก แต่ละหน่วยประกอบด้วยชื่อหน่วย จำนวน คาบ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ แต่ละหน่วยย่อยประกอบไปด้วยชื่อหน่วย จำนวน คาบ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ คุณสมบัติที่ต้องการ เน้นเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน วิธีการวัดผลและภาคผนวก สำหรับภาคผนวกนี้ เป็นส่วนที่เพิ่มเติมให้แผนการสอน

แต่ละแผนมีความสมบูรณ์และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน ส่วนที่เพิ่มเติมเน้นใ้แก่ รายละเอียดเนื้อหา และวิธีดำเนินกิจกรรมแบบต่าง ๆ (กรมวิชาการ 2526: 2-3)

3. คู่มือครู จะเน้นในหน่วยการเรียนแต่ละหน่วยโดยละเอียด เช่น คู่มือการสอนข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ คู่มือการสอนเรื่องประชากรศึกษา เป็นต้น เอกสารเหล่านี้จะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างละเอียดในเนื้อหา สามารถเลือกเอาเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็นมาใช้ในการเรียนการสอน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2526: 88)

4. กำหนดการสอน คือการกำหนดเนื้อหาสาระจากแผนการสอนและคู่มือครูที่จะสอนตลอดปีว่า เรื่องใด ตอนใด กิจกรรมใดของสอนก่อนหลัง ใช้เวลาแต่ละเรื่องมากน้อยเท่าใด เพื่อให้การเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตร การทำกำหนดการสอนนี้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ในการที่จะนำแผนการสอนมากำหนดหัวเรื่องย่อย เวลาและรายละเอียดอื่น ๆ ในการสอน (จิราภรณ์ ศิริทวี 2526: 145)

✓ 5. เอกสารต่าง ๆ เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษาประกอบด้วยกระบวนการแก้ปัญหาและสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เนื้อหาของเรื่องเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะมีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นเรื่อย ๆ บางอย่างเปลี่ยนแปลงเร็วมากจนไม่อาจจัดทำเป็นหนังสือคู่มือครูหรือหนังสืออ่านประกอบไว้ที่นั่นที่นี้ จึงต้องใช้เอกสารชนิดเป็นแผ่นพับ โปสเตอร์ แผนภูมิหรือเป็นเล่มเล็ก ๆ เป็นเอกสารประกอบการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลก เช่น ผลการศึกษา ค้นคว้าทดลอง ทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ ทางการเกษตร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2526: 89)

6. หนังสืออ้างอิง ในการค้นหาเนื้อหาตามหลักสูตร เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วย ครูผู้สอนต้องค้นหาจากหนังสือต่าง ๆ ในแผนการสอนของกรมวิชาการใดเสนอแนะชื่อหนังสืออ้างอิงไว้มากพอสมควร เพื่อให้ครูนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูอาจจะใช้หนังสืออื่น ๆ ที่มีใครเสนอแนะไว้ก็ได้ (กรมวิชาการ 2526: 3)

7. เอกสารสำหรับนักเรียนศึกษา ค้นคว้า เพื่อนำมาประกอบการเรียน

นำมาประกอบการรายงานหรือการอภิปราย เช่น หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หนังสืออ่านเพิ่มเติมอื่น ๆ

หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของกรมวิชาการ มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามแผนการสอน เพราะบางเรื่องมีรายละเอียดและแนวการจัดกิจกรรมอยู่ในแผนการสอนแล้ว และบางเรื่องครูสามารถมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือ วารสาร และหนังสือเรียนนี้ไม่มีความจำเป็นที่นักเรียนต้องมีไว้ประจำตัวทุกคน แต่โรงเรียนควรมีไว้ประจำห้องเรียนหรือห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนได้อ่านหรือค้นคว้าด้วยตนเอง (กรมวิชาการ 2525: คำชี้แจง)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มุ่งใหญ่เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน การเรียนการสอนจึงเน้นหนักในด้านการปฏิบัติ ไม่ใช่ให้เกิดความจำแต่อย่างเดียว การจดจำนั้นควรจะได้จากการที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงแล้วสรุปเนื้อหา การที่จะสอนให้บรรลุจุดประสงค์นั้น ควรยึดหลักการสอนดังนี้

1. เน้นใหญ่เรียนมีประสบการณ์ตรง ใหญ่เรียนได้ปฏิบัติจริงตามสภาพของชีวิตในชุมชน

2. เน้นความสำคัญของกระบวนการทำงาน ผู้สอนต้องศึกษาค้นคว้าขั้นตอนการทำงานของใหญ่เรียนควย แทนที่จะดูเฉพาะผลงาน เพื่อใหญ่เรียนได้ศึกษาค้นหาวิธีทำงานที่ดีขึ้น กระบวนการทำงานหมายถึงกระบวนการทำงานรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

3. เน้นจริยธรรมควบคู่กับการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

4. เน้นการแก้ปัญหาของใหญ่เรียนและชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา 2523: 35-36)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูผู้สอนอาจเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร ใน 3 ลักษณะดังนี้

1. วิธีสอนโดยยึดครู เป็นศูนย์กลาง
2. วิธีสอนโดยยึดนักเรียน เป็นศูนย์กลาง

3. วิธีสอนแบบความร่วมมือเป็นกลุ่ม (วาริ ธีระจิตร 2525: 197-198)
วิธีสอนที่เหมาะสมแก่การสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต ไคแก้วีคือ

ดังนี้

1. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบนี้มีรากฐานมาจากแนวความคิดที่ว่า มนุษย์ต้องเผชิญปัญหาอยู่ตลอดเวลา และปัญหาเป็นสิ่งกระตุ้นให้คนไคคิดหาวิธีแก้ปัญหา วิธีสอนแบบแก้ปัญหาคือ เป็นวิธีสอนที่ไคคิดมากกว่าวิธีหนึ่ง เพราะผู้เรียนจะไคฝึกและมีทักษะ ในการแก้ปัญหา จอห์น คิวอี้ เป็นผู้คิดค้นวิธีสอนแบบแก้ปัญหานี้ขึ้น
2. วิธีสอนแบบโครงการ เป็นวิธีสอนที่คล้ายคลึงกับวิธีสอนแบบแก้ปัญหา แต่ วิธีสอนแบบแก้ปัญหาคือไคใหญ่เรียนปฏิบัติจริง เป็นแค่คนหาคำตอบหรือวิธีการแก้ ปัญหาเท่านั้น แต่วิธีสอนแบบโครงการนี้ไคใหญ่เรียนคิดค้นหาวิธีแก้ปัญหา และดำเนินการแก้ปัญหานั้นด้วยการทำงานปฏิบัติจริง
3. วิธีสอนแบบหน่วย หมายถึงการสอนที่จัดรวมความรู้หลาย ๆ วิชาให้ สัมพันธ์กัน โดยยึดเอาเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งเป็นหลัก การสอนแบบหน่วยจะมีลักษณะ เป็นการแก้ปัญหา เน้นให้นักเรียนไคทำงานร่วมกัน ไคมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ และไคทำงานร่วมกัน เพื่อฝึกทักษะทางสังคมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การสอน แบบหน่วยสามารถแบ่งไคเป็น 3 ชั้นตอน คือ ชั้นเลือกและจัดสร้างหน่วย ชั้นจัดเตรียม การสอนหน่วย และชั้นการไคหน่วยหรือชั้นดำเนินการสอน
4. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน คือวิธีการไคถามหรือตั้งคำถาม เพื่อที่จะให้ ไคคำตอบตรงตามต้องการ โดยไคเทคนิคต่าง ๆ ตามกระบวนการของวิธีวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 4 กระบวนการคือ กระบวนการสร้างสิ่งคมี กระบวนการสร้างทฤษฎี กระบวนการทดสอบและพิสูจน์ทฤษฎี และกระบวนการสร้างสรรค
5. วิธีสอนแบบอภิปราย เป็นวิธีสอนที่ไคใหญ่เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอน โดยมอบหมายไคใหญ่เรียนไคไปค้นหาความรู้ในหัวข้อที่คกำหนด อาจ จะโดยวิธีคินจากหนังสือหรือสื่ออย่างอื่น หรือจากวิทยากร แล้วนำเอาอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยครูจะเป็นผู้แสดงบทบาทน้อยที่สุด
6. วิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่ครูไคอยู่ทั่วไป โดยผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด ให้กับผู้เรียน โดยอาศัยคำพูด ข้อคของวิธีสอนแบบนี้คือประหยัดเวลา และถาคหากครูมี

ความสามารถก็จะทำให้เกิดเข้าใจบทเรียนได้ดี

7. วิธีสอนแบบใบความรู้ เป็นวิธีที่ใบความรู้หรือหนังสือเรียน เป็นสื่อสำคัญ โยชน
ให้นักเรียนศึกษาจากการอ่าน โดยอาจจะอ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังหรืออ่านในใจตาม
ลำพัง เสร็จแล้วมีการอธิบายหรืออภิปรายเพิ่มเติม แล้วให้ทำแบบฝึกหัด ข้อดีของวิธีสอน
วิธีนี้ คือ เด็กได้ฝึกทักษะในการอ่านและเป็นการฝึกให้เด็กใคร่รู้จักคนควา

8. วิธีสอนแบบอนุমান เป็นวิธีสอนที่ยึดหลักให้นักเรียนได้เรียนรูกฎหรือหลัก
ความจริงโดยทั่วไปเสียก่อน แล้วจึงคนควาส่วนปลีกย่อย เกี่ยวกับหลักหรือกฎนั้นอย่าง
ละเอียดภายหลัง หรืออีกนัยหนึ่ง การสอนแบบอนุมาน เป็นวิธีสอนจากกฎไปหาตัวอย่าง
หรือนำกฎมาอธิบายขอปลีกย่อยโดยแยกแยะให้เข้าใจละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

9. การสอนแบบอุปมา เป็นวิธีสอนที่ตรงกันข้ามกับวิธีสอนแบบอนุมาน โดย
จะสอนให้นักเรียนเรียนรูจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หรือสอนจากการให้ตัวอย่างหลายๆ
ตัวอย่าง แล้วสรุปเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักทั่วไป การสอนแบบอุปมานนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็น
วิธีคนควานั้นเอง (สมปิต มหารศ 2523: 31-36 อานาจ เจริญศิลป์ 2524: 26
วาริ ธิระวิตร 2526: 195-215)

ในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ผู้สอนไม่สามารถ
สอนและแก้ปัญหาใหญ่เรียนไคตลอดเวลาและทุกเรื่อง ผู้เรียนจำเป็นต้องนำเครื่องมือ
✓ ที่ไคจากการเรียน ไปแสวงหาความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียน
ต้องรู้จักวิธีเรียนและวิธีแก้ไขด้วยตนเอง การแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ หรือการแสวงหาความ
รู้ ย่อมต้องอาศัยทักษะในเรื่องต่าง ๆ ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ผู้สอนควาสอนและฝึกใหญ่เรียนเกิดทักษะต่อไปนี้

1. ทักษะทางสังคม หมายถึง การรู้จักอยู่รวมและทำงานด้วยกัน เรียนรู้
การให้และการรับ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความสำนึกต่อสังคม เป็นต้น
2. ทักษะการวิเคราะห์ที่สำคัย เพื่อสามารถวิเคราะห์ค้ำพนไคอย่างถูกต้อง
3. ทักษะการแสวงหาความรู้ อันประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การเขียน
รายงาน การรายงานหรือพูดในที่ประชุม การไคแหล่งอ้างอิงและการสรุปควา
4. ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนงาน การมี
ส่วนร่วม ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองต่อส่วนรวม เป็นต้น

5. ทักษะการตั้งคำถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือข้อมูลที่ต้องการ
(วาริ ธีระจิตร 2526: 221-234)

กิจกรรมการเขียนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต อาจแบ่งได้เป็น 3
ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมทบทวนความรู้เดิม เราความสนใจ
สู่การเขียนรูปทเรียนใหม่
2. กิจกรรมหลัก เป็นกิจกรรมที่จัดไว้เพื่อสนองจุดประสงค์ของแผนการสอน
แต่ละแผน ครูอาจเลือกจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสร้างสถานการณ์จำลอง การศึกษา
นอกสถานที่ การสังเกต การพูด การรวบรวม การเล่น การร้องเพลง การทดลอง
การสัมภาษณ์ การฟัง การเขียน การอ่าน การอภิปราย การแสดงละคร เป็นต้น
3. กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ เป็นการสรุปบทเรียนและฝึกฝนเพิ่มพูน
ทักษะ ประสบการณ์แก่ผู้เรียน ทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมกลุ่มประสบการณ์ที่นำมาบูรณาการ
ไว้ด้วย กิจกรรมประเภทนี้มีคเป็นกิจกรรมประเภทศิลปหัตถกรรม เช่น การวาดภาพ
การระบายสี การวาดภาพทวขนิ้วมือ การปั้นกระดาษหรือดิน การตัดกระดาษหรือผ้า
การจัดฉากละคร การร้องเพลง เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2526: 2-4)

รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ รัชดา สุภรรยา และลินจง อินทร์พรหม (2526: 90-91)
กล่าวว่า หากพิจารณาตามเนื้อหาของหน่วยต่าง ๆ ที่กำหนดในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต แล้ว ผู้สอนน่าจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลายลักษณะ เช่น

1. การอภิปราย
2. การค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา
3. การเชิญวิทยากร
4. การสัมภาษณ์โดยนักเขียน
5. การเล่นนิทานหรือเล่าเหตุการณ์
6. การศึกษานอกสถานที่
7. การสังเกตของจริง เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
8. การทดลองและการสาธิตการทดลอง

9. การแสดงบทบาทสมมติ
10. การใช้แผนที่
11. การใช้ข่าวประจำวัน
12. การจับாயนิเทศ
13. การจับนิทรรศการ
14. การจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์จริง
15. การสะสมรูปภาพ ข่าว ใบไม้ เมล็ดพืช แสตมป์ แมลง
16. การใช้วัตถุกรรมต่าง ๆ เช่น ศูนย์การเรียน บทเรียนสำเร็จรูป ภาระงาน การกลุ่ม ชุดการสอน เป็นต้น
17. การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ภาพโปสเตอร์ ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ครูสอนต้องฝึกให้เด็กเกิดความชำนาญหรือทักษะที่สำคัญหลายประการ ทักษะที่จำเป็นในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้คำศัพท์ที่สำคัญ ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการตั้งคำถาม เป็นต้น (วาริ ธีระจิตร 2525: 221)

ธีระ ฤกษ์เจริญ (2525: 173-175) ได้เสนอเทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่า ครูอาจเลือกใช้ใดหลายวิธี เช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มถกเถียงหรือทำงานร่วมกัน การจับประสบการณ์สมมติ การปฏิบัติจริง และการศึกษาภาคสนาม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ด้วย คือ

1. พึงตระหนักว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลาในทุกสถานที่
2. การจัดการเรียนการสอนควรให้สอดคล้องและสนองตอบกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน
3. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกม โดยเฉพาะในทางที่ดีขึ้น
4. การเรียนรู้ของนักเรียนจะดีขึ้นเมื่อสิ่งที่เรียนสัมพันธ์กับประสบการณ์เกมของนักเรียน

5. สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีความสำคัญมาก ควรจัดให้คล้ายกับที่เป็นจริงในห้องเรียน

6. นักเรียนควรมีส่วนร่วมโดยตรงในการเรียนในแต่ละเรื่อง ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเฉยๆ

7. สิ่งที่ควรจัดในกระบวนการสอน คือ ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกและทบทวนสิ่งที่เรียนอยู่เสมอ

8. นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้หลายอย่างต่าง ๆ กัน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเฉยๆ อาจไม่สนองตอบการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนได้

9. การสอนต้องมีความกระตือรือร้น กิจกรรมการสอน และการวัดผลควบคู่กันไปตลอดเวลา

10. กิจกรรมการสอนควรมีหลายอย่าง เช่น การอภิปราย การค้นหาเหตุผล การค้นคว้าหาความรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์แวดล้อม การแสดงสมมติในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

11. ในการสอนแต่ละครั้ง ครูควรเลือกเนื้อหาและแนวการสอนให้เกิดประโยชน์จัดเตรียมและเลือกสื่อการเรียนต่าง ๆ ในการสอนทุกครั้ง กำหนดกิจกรรมก่อนหลัง ความวัตถุประสงค์และสิ่งแวดล้อม

๕ มนัส รัตนกิลก ฅ ฎ เกิด (2525: 26-28) ได้ให้แนวคิดในการพิจารณาจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไว้ดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น มีเป้าหมายว่าต้องการให้เด็กเรียนสามารถแก้ปัญหาของชีวิตและสังคมได้

2. การจัดการเรียนการสอนนั้น จัดแบ่งออกเป็นหน่วย 12 หน่วย

3. ในแต่ละหน่วยประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกันไว้เป็นอย่างดี

4. การจัดการเรียนการสอนชาวและเหตุการณ์ ควรมีทุกวัน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนไปจัดทำรายงานในห้องเรียน

5. การตรวจสอบสภาพอนามัยควรมีทุกวัน ควรให้นักเรียนมีโอกาสตรวจกันเองโดยวิธีต่าง ๆ ไม่ใช่วิธีเฉยๆ กันตลอดไป

6. การเขียนข่าวและเหตุการณ์ รวมทั้งการตรวจสอบสภาพอนามัย จะต้อง มีแบบฟอร์มกรอกผลงานของนักเรียนไว้ เป็นหลักฐาน และจะได้นำใช้ในการติดตามผล เพื่อปรับปรุงนักเรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น

7. การจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงและยึดถือจุดประสงค์การเรียน ฐ เป็นหลักเสมอ เรื่องนี้สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของหลักสูตรที่เดียว

8. จุดประสงค์การเรียนทุกจุดประสงค์จะบอกเนื้อหา วิธีสอน สื่อการเรียน และวิธีวัดผลอยู่ในตัวของมันเองอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

9. การจัดการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปหา ยากและมีทิวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษาบาง แต่ต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากและสอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ๆ ด้วย

แบบเรียนและสื่อการเรียน

หนังสือเรียน หรือแบบเรียน เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ความสามารถเฉพาะ เรื่องให้แก่ักเรียน หนังสือเหล่านี้เขียนขึ้นตามเนื้อหาในโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อใช้กับชั้นใดชั้นหนึ่ง โดยเฉพาะ ดังนั้นจึงถือว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสื่อการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 9) หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดย เฉพาะมีเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ไม่มีหนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยเฉพาะ (สาลี ทองธิว 2525: 19) สำหรับหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 6 เฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีรายละเอียดดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีแบบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 6 เล่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 มีชั้นละ 1 เล่ม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั้นก็ให้ เลือกรับเพียง 1 เล่ม (สาลี ทองธิว 2525: 20)

สื่อการเรียน หมายถึง เครื่องมือตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุน ใ้กับการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ เป็นสิ่งเร้าความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ ของจริง วัสดุอุปกรณ์ แผนภาพ แผนภูมิ ภาพ มีตรคำ หนังสือเรียน หนังสือคนควา วิทยากร (กระทรวงศึกษาธิการ กรม

วิชาการ 2524: 9)

สื่อการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตครอบคลุมสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด

โดยที่เนื้อหาสาระของกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต มีขอบเขตกว้างขวาง สื่อการสอนในกลุ่มวิชานี้ จึงมีความหลากหลายในทาลักษณะและรูปแบบ แนวการใช้สื่อ การสอนสรุปได้ดังนี้

1. วางแผนการสอนโดยยึดหลักบูรณาการ เพื่อที่จะให้การสอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยมีไต่แยกเป็นวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และ สุขศึกษา
2. จัดระบบการผลิตสื่อการสอนให้เป็นชุดการสอน แทนการผลิตสื่อเป็นชิ้น ๆ เพราะจะใหญ่ประโยชน์และประหยัดมากกว่า
3. พยายามใช้สื่อที่เป็นประสบการณ์ตรง หรือให้ผู้เรียนได้สัมผัสด้วยตนเอง หรือโดยปฏิบัติจริง
4. สื่อการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตมีมาก ครูต้องถือว่าทุกอย่างโดยรอบตัว เป็นสื่อการสอนที่ครูสามารถนำมาใช้ได้เสมอ จึงควรใช้สื่อในท้องถิ่นให้มากที่สุด
5. สื่อแต่ละประเภททำหน้าที่แตกต่างกัน มีความสามารถในการ เป็น "ตัวนำ" ความรู้ต่างกัน ครูควรใช้สื่อหลายอย่าง ประสมกัน
6. ศึกษาแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทราบข้อสื่อที่เสนอแนะไว้ แล้วพยายามผลิตและสะสมให้ครบชุดไว้
7. สื่อแต่ละชนิดอาจมีสื่ออย่างอื่นที่ใช้แทนกันได้ เมื่อไม่อาจหาสื่อที่มีราคาแพงได้ก็ควรเลือกใช้สื่อราคาถูกที่แทนกันได้ ก็ถือว่าไม่ใช่สื่อการสอนเลย (สุภาพร นวมวงศ์ 2526: 311)

ในแผนการสอนฉบับบูรณาการและแผนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ของกรมวิชาการ ได้เสนอแนะสื่อการสอนไว้ พอประมวลได้ดังนี้

1. หนังสือนำลอง
2. ภาพของจริง และภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ

3. บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค
4. แผนภูมิ
5. แผนที่ แผนที่
6. ของจริง วัสดุที่มีในท้องถิ่น
7. ตารางต่าง ๆ
8. บัญชี แบบบันทึกต่าง ๆ
9. บทเพลง บทกลอน บทประพันธ์ต่าง ๆ
10. เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ รวมทั้งบทความหรือข้อเขียน
11. วารสาร หนังสือพิมพ์
12. กรณีตัวอย่าง
13. บุคคลตัวอย่าง
14. สถานการณ์จำลอง
15. วิทยากร
16. บทละคร
17. มัดรงาน แบบฝึกหัด
18. กระดาษทราย
19. ป้ายนิเทศ
20. อุปกรณ์การทดลอง
21. หนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม
22. วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง
23. โทรทัศน์

(กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2520: 1-187, 2521: 1-160, 2523: 1-163, 2523: 1-263, 2524: 1-413, 2526: 1-515)

การวัดผลและประเมินผล

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตาม

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับประกาศใช้เมื่อมีการศึกษา 2524 กำหนดให้มีการประเมินผลการเรียน 2 แบบ คือ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาว่านักเรียนใดเรียนรู้อะไรหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปมากน้อยเพียงใดในหน่วยการเรียนหรือคาบเรียนหนึ่ง ๆ และมุ่งประเมินว่าครูได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้นักเรียนใดเหมาะสมเพียงใด แลวนำผลการประเมินไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนของเด็กหรือการสอนของครู การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนนี้ประกอบด้วย การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลปลายภาคเรียน

การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินเพื่อเลื่อนชั้น ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินผล 2 แบบ คือ การประเมินการผ่านจุดประสงค์และการประเมินผลปลายปี ซึ่งจะมีเฉพาะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 4 และ 6 เท่านั้น (วรสุภา บุญไวโรจน์ 2526: 254-257)

ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษา ของกรมวิชาการได้เสนอแนะวิธีวัดผลไว้ 3 วิธีคือ การสังเกต การตรวจผลงานภาคปฏิบัติและการทดสอบควรวาจาหรือข้อเขียน ในการวัดผลกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จะใช้วิธีการวัดผลวิธีใดก็ตาม จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัดผล

✓ เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. เครื่องมือประเภทที่ไม่เป็นแบบสอบ

1) มาตรการส่วนประเมินค่า ใช้วัดจุดประสงค์ที่ให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อความรู้เข้าใจ (Concept) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process) ทักษะ (Skill) ตลอดจนเจตคติ (Attitude)

2) รายการสำรวจ ใช้ประกอบกับการสังเกตพฤติกรรมที่จัดในรายการเป็นพฤติกรรมที่จะอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ในจุดประสงค์นั้น ๆ ได้

2. เครื่องมือประเภทแบบสอบ อาจเป็นแบบสอบที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นเองหรือแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญสร้างขึ้น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละระดับ เป็นตัวกำหนดเกณฑ์ รูปแบบ เนื้อหา ภาษีแบบสอบไปวัดความรู้ ความเข้าใจ ในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะชั้น เริ่มเรียน ครูต้องแน่ใจว่าผลการวัดความรู้ความเข้าใจ อิทธิพลของทักษะทางภาษาที่มีผลต่อคะแนนน้อยมาก ถ้านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการอ่านหรือการเขียน ครูอาจ เปลี่ยนจากการให้เด็กเขียน เป็นการตอบปากเปล่าที่ย่อมทำได้

3. เครื่องมือที่ประกอบด้วยทั้งสองลักษณะ ในการวัดพฤติกรรมตามจุดประสงค์บางรายการ จำเป็นต้องใช้ เครื่องมือที่เป็นทั้ง แบบสอบและการสังเกตการปฏิบัติงานไปพร้อมกัน จึงจะสามารถสรุป เป็นผลสัมฤทธิ์ของรายจุดประสงค์นั้นได้ (องค์การอินทรมัธยม 2524: 245-246)

ชุมชนกับการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

นักปรัชญาการศึกษา เช่น คอมมิ เนียส รูสโซ เปสตาลอซี แฮมมิล โฟรเบล สเปนเซอร์ กิวอี้ และ ฮอร์นไคค ต่างเห็นพ้องกันใน เรื่องการจัดขบวนการ เรียนการสอนที่ดีคือการที่ ทำให้ความเป็นนามธรรมในบทเรียน มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น การที่ใช่เฉพาะสื่อการเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนไม่ เป็นการเพียงพอที่จะทำการถ่ายทอดศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและปลูกฝังสิ่งที่ค้างแรมแก่ผู้เรียนในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ครูในปัจจุบันจึงต้องแสวงหาสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อใช้ประโยชน์ในการ เรียนการสอน การที่จะนำสื่อการสอนจากแหล่งชุมชนเข้ามาใช้ในห้องเรียนหรือนำนักเรียนออกสู่แหล่งสื่อการสอนในชุมชน จึง เป็นสิ่งที่จำเป็น

ก. คุณค่าของชุมชนที่มีต่อการ เรียนการสอน

ชุมชน คือ สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลสามารถกำหนดหรือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ ชุมชนมีอิทธิพลมากต่อการจัดระบบการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรแสวงหาโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ชุมชนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ชุมชนเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน เป้าหมายแรกในการจัดตั้งโรงเรียน

ก็เพื่อให้นักศึกษาแก่ประชาชนในชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน และเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียนที่จะตอบสนองความต้องการของชุมชน

2. ชุมชนเป็นสถานที่สำหรับครูและนักเรียนในการที่จะนำความรู้ ทักษะ จากการศึกษาตนควาในโรงเรียนไปใช้ปฏิบัติการในสถานการจริง เพื่อปรับปรุงคุณภาพของชีวิตและพัฒนาชุมชนของตนเอง

3. ชุมชนเป็นแม่แบบของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากในวันหนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะอยู่ในโรงเรียนประมาณ 8 ชั่วโมง ส่วนเวลาที่เหลือจากการนอนหลับในเวลากลางคืนอีกประมาณ 8 ชั่วโมง ผู้เรียนจะได้รับทราบถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และแม่แบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากชุมชน นักการศึกษาบางท่านกล่าวว่า ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมตามอิทธิพลของตนแบบในชุมชน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษาวัยกำลังมีนิสัยอยากดูอยากเห็น เลียนแบบจากผู้อื่น ดังนั้นชุมชนที่ตั้งเป็นแม่แบบที่ดีของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

4. ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่ดี เพราะชุมชนมีสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนรู้และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถฝึกให้เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ครูเพียงแต่จัดการงาน กิจกรรมของผู้เรียนให้พอที่จะสามารถใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอนอย่างประหยัด และเกิดประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

5. ชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ครูและนักเรียนสามารถศึกษาคนควาประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เช่น ในการเรียนเรื่องอาชีพของพลเมืองในชุมชน ผู้เรียนก็สามารถศึกษารวบรวมข้อมูลจากชุมชนได้โดยตรง

ข. คุณค่าของแหล่งสื่อชุมชนกับการเรียนการสอน

แหล่งสื่อชุมชนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. แหล่งสื่อการสอนในชุมชนทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสการโดยตรง
2. แหล่งสื่อการสอนในชุมชนทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
3. แหล่งสื่อการสอนในชุมชนเป็นสิ่งเร้าใหญ่ผู้เรียนมีความต้องการที่จะ

เรียนเรื่องของชุมชน และเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

4. แหล่งสื่อการสอนในชุมชนขนาดใหญ่ เรียบเรียง เก็บมโนทัศน์ที่ถูกต้อง เพราะ
ได้เรียบเรียงจากสถานการณ์หรือสิ่งของจริง ๆ

5. แหล่งสื่อการสอนในชุมชนขนาดใหญ่ เรียบเรียงคนเดียวและมอง เห็นคุณค่าของ
สิ่งแวดล้อมในชุมชน เกิดความรับผิดชอบและความรู้สึกห่วงแหน

ก. ประเภทของแหล่งสื่อในชุมชน

1. สื่อวัสดุ หมายถึง วัสดุที่หาได้ง่ายหรือวัสดุที่เหลือใช้ในท้องถิ่น ที่ครู
และนักเรียนสามารถนำมากัดแปลงใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้ เช่น ไม้
กอนหิน แร่ ดิน ทราย เปลือกหอย คนไม้ เศษไม้ เหรียญโบราณ เป็นต้น

2. สื่อบุคคล หมายถึง บุคลากรในท้องถิ่นที่ครูและนักเรียนสามารถเชิญ
มาให้ความรู้ในโรงเรียน หรือออกไปพบปะสนทนา สัมภาษณ์ได้ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
นายอำเภอ ตำรวจ ทหาร นายกษัตริย์ พระสงฆ์ บุรุษไปรษณีย์ พ่อค้าแม่ค้า นักกีฬา
เจ้าหน้าที่ขนส่ง พนักงานกัมเพลิง พนักงานไฟฟ้า พนักงานประปา นายความ ผู้
พิพากษา อัยการ เกษตรกร ศึกษาธิการอำเภอ ตำรวจ แพทย์ พยาบาล สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบล ภารโรง เป็นต้น

3. สื่อสถานที่ หมายถึง อาคาร สถานที่ สถาบัน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์
ในท้องถิ่นที่ครูและนักเรียนสามารถไปประกอบการเรียนได้ เช่น ที่ทำการไปรษณีย์
โทรเลข โรงไฟฟ้า โรงประปา ที่ว่าการอำเภอ สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ ค่าย
ทหาร โรงพยาบาล สนามกีฬา โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์ โรงงาน
อุตสาหกรรม สวน ไร่ นา ประตูน้ำ เขื่อน วัด โบราณสถาน สมาคม สวนสัตว์
หอสมุด ทะเล ภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น

4. สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง กิจกรรมที่มีในท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ กัน
ซึ่งครูสามารถนำนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ได้ เช่น กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ
เป็นต้น (นิพนธ์ สุขปรีดี 2526: 355-360)

สื่อการสอนในชุมชนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งเหตุผลข้างต้น
และเมื่อพิจารณาถึงการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดย เฉพาะแล้ว
สื่อดังกล่าวยังมีความจำเป็นและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า เนื้อหาของ

หลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตหนักกำหนดใหญ่ เรียบเรียงปัญหา และกระบวนการ
การแก้ปัญหา รวมถึงสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในคานต่าง ๆ เพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถนำ
เอาประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2525 ข: 127)

ปัญหาการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต

ตามปกติ การจัดการประถมศึกษาที่มีปัญหาในตัว อยู่แล้ว ปัญหาการจัดการ
การเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครอบคลุมถึงปัญหา
การสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตด้วย ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
พุทธศักราช 2521 มีดังนี้

ม.ร.ว.สมพร สุกตัญญู (2525: 196-205) กล่าวว่า ปัญหาการเรียนการสอน
สอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช มีปัญหาใน 5 ด้าน ดังนี้

ก. ปัญหาคนตัวผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะปัญหาดังนี้

1. ผู้บริหารไม่เข้าใจหลักสูตร
2. ผู้บริหารไม่มีความรู้ความชำนาญด้านวิธีสอน ไม่สามารถนิเทศได้
3. ผู้บริหารมีลักษณะเฉื่อยชา ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
4. ผู้บริหารไม่มีเวลาและไม่สนใจที่จะกระตุนครูผู้สอน

ข. ปัญหาคนตัวครูผู้สอน

1. ครูไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เพราะมีเวลาในการอบรมน้อย
2. ครูเคยชินกับวิธีสอนแบบเก่า ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. ครูบางคนไม่ศรัทธาในหลักสูตรใหม่ ไม่กระตือรือร้นที่จะสอน
4. ขาดการนิเทศจากผู้อยู่ชวชาญที่มีความจริง ๆ
5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เร็วเกินไป ครูปรับตัวไม่ทัน
6. ครูส่วนหนึ่งรับผิดชอบงานมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ทำอุปสรรค
7. ครูยังให้ความสำคัญแก่กลุ่มทักษะ คือคณิตศาสตร์ มากกว่ากลุ่มอื่น

เพราะถือว่าเป็นวิชาสำคัญ นำไปใช้ในการสอบ เขาเรียนต่อ

ค. ปัญหาการอุปกรณการสอน ลักษณะของปัญหาคือ โรงเรียนยังขาดแบบเรียนและอุปกรณ์ ครูขาดความรู้ในการทำและใช้อุปกรณ์

ง. ปัญหาคนตัวเล็ก เด็กส่วนหนึ่งยังไม่กล้าแสดงออก มีวุฒิภาวะต่ำ เด็กส่วนหนึ่งยังมีปัญหาสุขภาพ มีโรคภัยไข้เจ็บและยากจน

จ. ปัญหาคนผู้ปกครอง ผู้ปกครอง เด็กจำนวนหนึ่งยังไม่เข้าใจหลักสูตร ยังต้องการให้เด็กเรียน เก่ง เฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รวมทั้งปัญหาผู้ปกครอง เด็กยากจน ไม่อาจจัดหาสื่อการเรียนให้เด็กได้เท่าที่จำเป็น

ฉ. ปัญหาคนการประเมินผล

1. ครูส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจ เรื่องการประเมินผลดีพอ คิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก เสียเวลา

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้เด็กพัฒนาในทุกด้าน การประเมินทำได้ยาก เพราะการประเมินผลต้องใช้วิธีประเมินหลายวิธี ทั้งสังเกต ตรวจผลงานและทดสอบโดยวิธีแบบทดสอบ ครูส่วนมากนึกเฉพาะการสอบโดยวิธีข้อสอบ

3. ในบางท้องที่ ผลการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มทักษะ มีผลต่อการพิจารณาความดีความชอบของครูสอน ครูไม่สนใจกลุ่มประเมิน เพราะผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2521: 8-16) กล่าวว่า การดำเนินการสอนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

1. การอบรมครู เพื่อสอนตามหลักสูตรใหม่และการแจกจ่าย เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นไปอย่างไร้ทั่วถึง แมกระบวนศึกษานิเทศก์วางแผนการอบรมแบบต่อเนื่อง แต่ก็ปรากฏว่าไม่สามารถอบรมได้ทั่วถึง ส่วนเอกสารประกอบหลักสูตรที่จำเป็นยิ่งสำหรับครู ก็ยังแจกจ่ายไม่ทั่วถึง

2. ครูใหญ่ขาดความเข้าใจและความตั้งใจจริงต่อการใช้หลักสูตรใหม่ ทั้งนี้เพราะครูใหญ่จำนวนมากไม่ได้รับการอบรมที่แจ่มเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

3. ขาดแคลนหนังสือเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทห่างไกลจำนวนมาก ไม่ได้รับแจกหนังสือ หนังสือก็ไม่มีจำหน่าย ครูอาศัยเนื้อหากิจกรรมเสนอแนะ

ที่มีในแผนการสอนสอน เกิดแทนตำรา กลายเป็นการสอน เนื้อหาตามเดิม

4. ซากแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอนและแหล่งบริการทางสื่อการสอน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนที่จะมุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

5. ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน แม้จะมีคู่มือครู มีแผนการสอนแล้ว ครูก็ยังดำเนินการสอนและจัดสภาพการ เรียนการสอนแบบครูบรรยาย เนื้อหาอยู่ เช่น เดิม

6. ซากการนิเทศและการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษา อาจมีปัญหการบริหาร ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่โดยผล ครูไม่เข้าใจการวัดและการประเมินผล ทำใหม่มาตรฐานการศึกษาแต่ละท้องถิ่นแต่ละโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน

อมร สุขสบาย (2525: 50-54) ได้กล่าวถึงจุดมเหลวของการ เรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่า เนื่องมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากครู อันใดแก่ ครูสอนยังไม่พร้อม ไม่เข้าใจหลักสูตรดีพอ ไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล
2. ปัญหาทางด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนมากมีอาคารเรียน อาคารประกอบไม่เพียงพอ

นอกจากปัญหาด้านผู้สอนและอาคารเรียนแล้ว ตัวครูเรียนเองก็เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยนักเรียนจำนวนหนึ่งเคยชินกับการเรียนการสอนแบบเดิม ขณะเดียวกันปัญหาการผลิตและใช้สื่อการเรียนก็ไม่ค่อยไปกว่าปัญหาด้านอื่น ครูจำนวนหนึ่งยังมีสื่อการเรียนไม่เพียงพอ รวมทั้งขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อด้วย (ทวีป อภิสิตธี 2524: 41-43)

ศิธรณ พรหมมา (2522: 8-11) ได้กล่าวถึงปัญหาของการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่า เนื่องมาจากสาเหตุ 6 ประการ คือ

1. ครูสอนปรับตัวไม่ทัน
2. ซากการประชาสัมพันธ์ให้ครูปกครองนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ
3. การจัดการอบรมผู้บริหารและครูสอนทำใจไม่ทั่วถึง
4. ไม่มีการเตรียมครู เพื่อสอนในบางกลุ่มประสบการณ์ เช่น พลศึกษา

ศิลปศึกษา เป็นต้น

5. การจัดทำและการแจกจ่าย เอกสารหลักสูตร เป็นไปทวยความลาซา

6. การประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เร็วเกินไป

ขาดการเตรียมพร้อม

วารี ธีระจิตร (2526: 237-239) ไก่กล่าวถึงปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปว่ามีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูและนักเรียน มีใน 2 ลักษณะ คือ

1) ครูสอนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอนว่าสอนแล้วผู้เรียนจะได้รับความรู้อะไร นำไปใช้ทำอะไร และบางครั้งต้องการใหญ่เรียนรู่มาก ๆ ผลคือนักเรียนเพื่อจำแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2) ครูไม่เข้าใจการตั้งความมุ่งหมายเชิงมโนธรรม

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจตคติของผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1) ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่ให้เกิดฝึกแก้มือหาหรือวิธีการสอนอื่น ๆ บางวิธี

2) ครูขาดความสนใจในการค้นหาความรู้ และนักเรียนเห็นว่าวิธีสอนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย

3. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดปัญหาการสอน

สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการสอน เช่น การสอนเรื่องศีล 5 โดยเฉพาะการละเว้นการดื่มสุรา การทำคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์

4. ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำหนดให้สอน

เนื้อหาบางเรื่องไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้สอนไคยาก โดยเฉพาะระบบการปกครอง เนื้อหาในแบบเรียนล้าสมัย เนื้อหาค่านามธรรมสอนค่อนข้างยาก

5. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนของครู

ครูไม่ใช้สื่อการสอนหรือใช้ไม่เป็น ครูขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการสอน สอนโดยวิธีอ่านจากตำราให้นักเรียนจด

เพราพรรณ โคมลมาลัย (2526: 38-40) ไก่กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่ามีปัญหาคือสำคัญดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน ขาดสื่อที่จะช่วยเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จงใจให้เด็กสนใจบทเรียน เมื่อขาดสื่อการเรียน ครูมักใช้วิธีสอนแบบเดิม เปลี่ยนแปลงไม่ไปตามที่หลักสูตรต้องการ

2. โรงเรียนส่วนมากขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบหรืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งจำเป็นมากในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพราะต้องมีไว้ให้เด็กใฝ่คว้าค้นหาความรู้ด้วยตนเอง แต่โรงเรียนส่วนมากขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ

3. การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เช่น วิธีอภิปราย ทดลอง สาธิต แต่ครส่วนหนึ่งยังใช้เฉพาะวิธีบรรยาย เพราะครูเคยชินกับวิธีสอนแบบนี้ประกอบกับการขาดสื่อการเรียน

4. ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คือครูผู้สอนยังมองหลักสูตรกลุ่มนี้เป็นวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและสุขศึกษาอยู่ ไม่ไต่ขยายความคิดให้กว้างออกไป การเรียนการสอนเป็นไปในรูปเดิมคือมุ่งสอนเนื้อหาและเน้นด้านความจำ แทนที่จะเป็นการจัดประสบการณ์ที่กว้างขวาง และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. ครูใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นค่อนข้างน้อย การใช้วิทยากรในท้องถิ่นช่วยบรรยายหรือให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนมีน้อยมาก ครูไม่เข้าใจ วิชาวิทยากรที่มาให้ความรู้แก่เด็กคือ เป็นบุตรของ คุณวุฒิซึ่งมีน้อยมากในท้องถิ่น แต่ตามความเป็นจริงแล้ว วิทยากรที่เชิญมาอาจ เป็นบุคคลในสาขาอาชีพต่างๆ ผู้นำท้องถิ่นแม้กระทั่งภารโรง

6. เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมีมากเกินไป ผู้สร้างหลักสูตรต้องการให้เด็กฉลาด ๆ เนื้อหาเรื่องใดที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้และไม่เหมาะสมที่จะจัดเข้าไว้ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ก็บรรจุไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทำให้มีเนื้อหามาก

จำแนก พรายแยมแซ (2526: 368-376) ไก่กล่าวถึงปัญหาการสังเกตกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่ามีดังนี้

1. ครูขาดเอกสารคู่มือ เกี่ยวกับ เครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์
2. ผู้สอนไม่ใคร่เตรียมสร้าง เครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์ไว้ให้พร้อม ทำให้เกิดปัญหาในการวัดและประเมินผล ครูบางคนจึงไม่ทำการวัดผล
3. ผู้สอนโดยทั่วไปไม่มีความเคยชินกับการวัดโดยการทดสอบด้วยแบบทดสอบ

เพียงอย่าง เดียว ไม่ถนัดและไม่นิยมใช้ การสังเกต การตรวจผลงาน ตลอดจนการสัมภาษณ์

4. ครูประถมศึกษาของสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ขณะเดียวกันก็ต้องทำงานธุรการในชั้นทุกอย่าง รวมทั้งการประเมินผลและบันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อาจเป็นภาระที่หนักสำหรับครูมากเกินไป

5. ครูทั่ว ๆ ไป ยังมีความรู้สึกในแง่การสอบได้-ตก มากกว่าผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในหลักสูตรและแผนการสอน

6. การกำหนดว่า เกณฑ์การ เลื่อนชั้น ผู้เรียนต้องผ่านจุดประสงค์เพียงร้อยละ 60 ของจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้สรุปว่าจุดประสงค์บางข้อไม่สำคัญ นักเรียนไม่ผ่านก็ได้ ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้ว จุดประสงค์ทุกข้อมีความสำคัญในตัวของมัน และเรื่องนี้มีผลถึงการสอนซ่อมเสริมด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต ได้ศึกษางานวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

1. การ เรียบนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. ปัญหาการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษา
3. งานวิจัย เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้โดยทั่วไป

งานวิจัยที่ศึกษา มีดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี (2525: บทคัดย่อ) ได้วิจัยสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรคและความต้องการ ความช่วยเหลือของครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโรงเรียนและบริหารหลักสูตร โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดกลางและเล็ก โดยมีปัญหาระดับปานกลาง ปัญหาที่ค่อนข้าง

ข้างสำคัญคือ การพิจารณาความดีความชอบ ผู้บริหารไม่เน้นผลงานด้านการเรียน การสอน และเวลาครูไม่เข้าห้องสอน ผู้บริหารไม่ไ้จัดสรร เขาสอนแทน

2. ปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญที่เป็นเหตุให้ครูไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอนใดครบถ้วน คือ ครู-นักเรียนชาววิสุฏอุปถัมภ์ แผน การสอนเสนอแนะกิจกรรมมากเกินไป เวลาไม่พอ กิจกรรมไม่สอดคล้องกับสภาพ ของถิ่น และครูไม่ถนัดในการสอนในบางเรื่อง ปัญหากลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ ชีวิต คือ เรื่องการวาดภาพไม่สามารถสอนให้เด็กเห็นจริง เห็นจริงได้ ครูไม่มี เอกสารสำหรับคนควา เนื้อหาขากรายละเอียด ครูไม่ทราบว่า จะสอนมากน้อย เพียงไร และหนังสือเรียนมีเนื้อหาไม่ค่อยตรงตามหลักสูตร

3. ปัญหาการอุปถัมภ์การสอน ที่สำคัญที่เป็นเหตุให้ครูไม่สามารถจัดท่า จัดหาและใช้ของอุปถัมภ์การสอนใดครบถ้วน คือ ขาดงบประมาณ-วัสดุ ไม่มีเวลาจัด ทำ จัดหา เพียงพอ และขาดฝีมือในการทำ

4. ปัญหาการเรียนการวัดผล-ประเมินผล ที่ค่อนข้างสำคัญที่เป็นเหตุให้ครู ไม่สามารถวัดผล-ประเมินผล ตามแนวหลักสูตรใหม่ใดครบถ้วน คือ ครูขาดเครื่องมือวัดผลที่ใช่สะดวก และการวัดผล-ประเมินผลตามแนวหลักสูตรใหม่ละเอียดและ เพิ่มภาระแก่ครูมากเกินไป

วิเชียร เทียมเมือง (2519: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและ ความคิดเห็นของครูประจำชั้นประถมปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่างครั้งที่ 1 พ.ศ.2518) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูชั้น ประถมปีที่ 1 ในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษาของกรมวิชาการ 24 คน ของ กรมสามัญศึกษา 15 คน และของ เขตการศึกษา 23 คน รวมทั้งสิ้น 62 คน ผล การวิจัยพบว่า ครู เข้าใจจุดหมายของหลักสูตรที่พอสมควร หลักสูตรมีความชัดเจน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายพอสมควร การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ครูที่มีวุฒิต่างกันและอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีความมึ ดึกเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรแตกต่างกัน เป็นส่วนน้อย ปัญหาที่ครูพบมากในการทดลอง หลักสูตรคือ เรื่องอุปถัมภ์การสอน ครูยังขาดความรู้ ความถนัดในการสอนเนื้อหา

บทเรียน ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย และไม่พร้อมทางการเรียน ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักสูตรและไม่ให้ความร่วมมือในการติดตามผลการปฏิบัติทางบ้านของผู้เรียน

จากรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ของกองวิจัย กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2521: อักสำเนา) ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรในภาคต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนต่าง ๆ ใ้รับเอกสารหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ ไม่เพียงพอและล่าช้า เอกสารบางประเภทไม่ได้รับเลย เช่น เอกสารในการวัดผลประเมินผล เป็นต้น
2. โรงเรียนต่าง ๆ ในบางภาค เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง มีครูไม่ครบชั้น นอกจากนี้ บางโรงเรียนสภาพห้องเรียนคับแคบ มีนักเรียนแออัด ไม่เหมาะสมที่จะสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ได้
3. ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนไม่สนับสนุนช่วยเหลือครูในการใช้หลักสูตรใหม่ ปลดปล่อยครูสอนตามลำพัง และบางโรงเรียนไม่นำอุปกรณ์ที่ได้รับแจกออกใช้
4. ครูไม่ยอมรับหลักสูตรใหม่ บางคนให้เหตุผลว่าสอนตามแนวหลักสูตรใหม่เหนื่อยมาก หลักสูตรใหม่กำหนดกิจกรรมมากเกินไป นอกจากนี้ยังพบว่าครูบางคนสอนโดยไม่ใช้สื่อการเรียนการสอน
5. ขาดแคลนหนังสือเรียน เนื่องจากได้รับแจกไม่เพียงพอ และไม่สามารถหาซื้อได้
6. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาคต่าง ๆ บางส่วนไม่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรใหม่ ผู้ที่ผ่านการอบรมก็ไม่เข้าใจหลักสูตรดีพอ ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่
7. ครูขาดความรู้ความเทคนิคการสอน เทคนิคการวัดผลและใช้อุปกรณ์
8. ความพร้อมของ เกิดในบางโรงเรียนแตกต่างกันมาก
9. ขาดการนิเทศและติดตามผล จากวิทยากรผู้ให้การอบรม จาก

วิทยาลัยครูและจากศึกษาพิเศษ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามหลักสูตร (ฉบับทดลอง) พ.ศ. 2521 และที่เรียนตามหลักสูตร พ.ศ. 2503" โดยใช้ตัวอย่างประชากร คือ ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนละ 1 ห้อง เรียนสุ่มจากโรงเรียนทดลองใช้หลักสูตรใหม่ 25 โรงเรียน และโรงเรียนควบคุมใช้หลักสูตรประเภทยุคประถมศึกษา พ.ศ. 2503 จำนวน 25 โรงเรียน (2521) รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 50 โรงเรียน 50 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสังเกตพฤติกรรมที่ดัดแปลงจากวิธีการของแฟลนเคอร์ส

ผลการวิเคราะห์ เฉพาะด้านพฤติกรรมการสอนของครูที่ใช้หลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า มีลักษณะเช่นเดียวกัน (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) แต่มีแนวโน้มไปในทางครูที่ใช้หลักสูตรใหม่พบน้อยลง ซึ่งเป็นการพบเพื่อบรรยาย และครูมีบทบาทในการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ การชมเชยให้กำลังใจและยอมรับความรู้สึกของนักเรียนเกิดขึ้นน้อยมาก เช่นเดียวกับการใช้อ่านาจอ วิจารณ์ และชี้แนวทางนักเรียนเกิดขึ้นน้อยมากเช่นกัน

รายงานการวิจัยได้สรุปเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูว่า ครูที่ใช้หลักสูตรใหม่และครูที่ใช้หลักสูตรเก่ามีพฤติกรรมในลักษณะเดียวกัน เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเปรียบเทียบแยกเป็นแต่ละภาคภูมิศาสตร์ หรือสังกัดโรงเรียนก็ตาม (กรมวิชาการ 2524 อ้างถึงใน สุนน อมรวิวัฒน์ 2525: 335)

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ คือ การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 2 จากตัวอย่างประชากรในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนภูมิภาคทุกสังกัดที่สุ่มเลือกจากทุกเขตการศึกษา เขตละ 2 จังหวัด รวม 24 จังหวัด ๆ ละ 4 โรงเรียน รวม 96 โรงเรียน เรียนเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียนและชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนที่กองวิจัยทางการศึกษาสร้าง

ขึ้นเอง

สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าวิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ รอง
ลงมาได้แก่ครูอธิบาย ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำ และครูให้นักเรียนหาคำอ่านคำบน
กระดานดำ หรือมอบหมายให้นักเรียนคนหนึ่งชี้ให้อ่านโดยคนอื่น ๆ อ่านตาม วิธีสอน
นอกจากนี้ครูใช้น้อยมาก

ส่วนพฤติกรรมกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 พบว่า วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุดคือ ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำ รองลงมาคือครู
ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ครูให้นักเรียนหาคำอ่านคำบนกระดานดำ นักเรียนช่วยกันอ่านตาม
ตามกระดานดำโดยคนอื่น ๆ อ่านตามและครูอธิบาย วิธีสอนนอกจากนี้ครูใช้น้อยมาก
(กรมวิชาการ 2524 อ้างถึงใน สุนทร อมรวิวัฒน์ 2525: 335)

ตาราง ชุทธิพ (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่เป็นครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตร
ในแต่ละภาคของกรมวิชาการ จำนวน 90 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. เนื้อหาของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมาก
สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในภาคต่าง ๆ ดังนี้

ภาคเหนือ ไคแกเรื่อง ชีวิตในบาน ชุมชนของเรา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไคแกเรื่อง ตัวเรา พี่ สัตว์ ชีวิตในบาน

โรงเรียนของเรา ชุมชนของเรา ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

ภาคกลาง ไคแกเรื่อง ชีวิตในบาน โรงเรียนของเรา ชุมชนของเรา

ประเภทและลักษณะอาชีพของคนไทย

2. เนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นปานกลาง
ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง ถอนนำไปใช้ในภาคต่าง ๆ ดังนี้

ภาคเหนือ ไคแกเรื่อง ตัวเรา พี่ สัตว์ ชีวิตในบาน ชาติไทยทุกหน่วยย่อย

การทํานาหากินทุกหน่วยย่อย สวรรค์ การถนอมอาหาร ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไคแกเรื่อง ตัวเรา สัตว์ ชีวิตในบาน ชุมชน

ของเรา สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชาติไทย การทำมาหากินทุกหน่วยย่อย เสียง สารเคมี จักรวาลและอวกาศ ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

ภาคใต้ ไก่แก่เรื่อง ตัวเรา สัตว์ ชีวิตในบ้าน ชุมชนของเรา สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชาติไทยทุกหน่วยย่อย การทำมาหากินทุกหน่วยย่อย เสียง สารเคมี จักรวาลและอวกาศ ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

ภาคกลาง ไก่แก่เรื่อง ตัวเรา พืช สัตว์ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทยทุกหน่วยย่อย การทำมาหากินทุกหน่วยย่อย ยกเว้นประเภทและลักษณะอาชีพของคนไทย พลังงานและสารเคมีทุกหน่วยย่อย จักรวาลและอวกาศ

กรุงเทพมหานคร ไก่แก่เรื่อง ตัวเรา พืช สัตว์ ชีวิตในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทยทุกหน่วยย่อย ประเภทและลักษณะอาชีพของคนไทย การค้าขายแลกเปลี่ยน บริการหัตถกรรมและอุตสาหกรรม การรวมกลุ่มและสหกรณ์ แรง สารเคมี การถนอมอาหาร จักรวาลและอวกาศ ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

3. เนื้อหาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นอย่าง
ต้องปรับปรุงอย่างมากก่อนนำไปใช้ในภาคต่าง ๆ ดังนี้

ภาคเหนือ ไก่แก่เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชาติไทยของเรา ความร้อน
แสง เสียง แรง จักรวาลและอวกาศ

ภาคใต้ ไก่แก่เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชาติไทยของเรา ความร้อน
แสง

ภาคกลาง ไก่แก่เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ
กรุงเทพมหานคร ไก่แก่เรื่อง ชีวิตในบ้าน โรงเรียนของเรา การทำนา
การทำไร่ ทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การประมง การค้าขายแลกเปลี่ยน ความร้อน แสง
แรง ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

4. เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ
ท้องถิ่นไม่เท่ากัน และครูส่วนใหญ่ทุกภาคมีความเห็นว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไข เนื้อหา
หลักสูตรบาง ก่อนนำไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

สมบูรณ์ สว่างวราชาติ (2519: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1" โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 657 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 จำนวน 693 คน สรุปผลการวิจัย ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนที่ได้จากการตั้ง เหตุการณ์ปฏิบัติของนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ของคะแนนเท่ากับ .432 และร้อยละของการตอบถูกของนักเรียนในแต่ละเนื้อหาวิชาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ คือ หน่วยที่ 1 สิ่งที่มีชีวิต หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน และหน่วยที่ 5 ชาว เหตุการณ์และวันสำคัญ

สมพงษ์ จิตระกำ (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521" โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารการศึกษา 229 คน ครูประจำการ 226 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่พร้อมต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 อันเนื่องมาจากระดับมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนยังแตกต่างกันในเรื่องของขนาดโรงเรียน จำนวนบุคลากร นักเรียน และคุณภาพทางการศึกษา

2. ผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ มีความคิดเห็นต่อความพร้อม ภาคนอาคารสถานที่และแหล่งบริการทางวิชาการ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันในที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. ผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ มีความคิดเห็นบางส่วนต่อความ

พร้อมในคำสอนการเรียน การวัดและประเมินผล แตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญ 05 และความคิดเห็นอีกบางส่วนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 05

สุภกัญญา สุจริตจิตร (2522: 149-153) ได้ทำการวิจัย"ปัญหาการเรียน การสอนกลุ่มบูรณาการ ความหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้น ประถมปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา" พบว่า ปัญหาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน ประถมศึกษาทั้ง 4 สังกัด ในจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับกำรเรียนการสอนกลุ่ม บูรณาการ ความหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีดังนี้

1. ด้านความคิดรวบยอดและหลักการ มีปัญหาน้อย ครูส่วนใหญ่ต้องการ ความช่วยเหลือในด้านต่อไปนี้
 - 1.1 การใช้ความคิดรวบยอดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.2 วิธีสอนใหม่บรรลุตามความคิดรวบยอดที่ระบุในแผนการสอน
2. ด้านจุดประสงค์ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย แสดงว่าจุด ประสงค์ที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว ปัญหาด้านนี้มีเฉพาะเรื่องการสอนให้ นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และการตรวจสอบจุดประสงค์กับนักเรียนแต่ละ คน เมื่อจบบทเรียน
3. ด้านเนื้อหา ปัญหาด้านนี้มีน้อยมาก เนื้อหาแต่ละเรื่องที่กำหนดไว้ใน แผนการสอนบูรณาการ เหมาะสมดีมากคือเหมาะสมกับวัยของเด็กนักเรียน คาบเวลา และสภาพท้องถิ่น
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย ปัญหาที่ พบในคานนี้คือปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ สภาพห้องเรียนไม่ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ด้านสื่อการเรียน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้านนี้ในระดับปานกลาง ประเด็น ของปัญหา คือ
 - 5.1 ความขาดแคลนวัสดุในท้องถิ่นที่จะนำมาทำสื่อการเรียน
 - 5.2 ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนให้ทันกับการสอนทุกครั้ง

5.3 ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือในการทำหรือใช้สื่อการเรียนจากโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการอื่น

5.4 ความขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการสอนเพลงประกอบบทเรียน

6. คำนการวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีปัญหาพอสมควร ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดในแผนการสอน

วิล โม่ เสวีวงศ์ (2522: 106-111) ได้ศึกษา "ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6" โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 6 ที่สังกัดเทศบาล กรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชนและองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวม 200 โรงเรียน โดยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 200 คน และครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ผลการเปรียบเทียบปัญหาคำนี้ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาเกี่ยวกับตัวครูไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระดับความเป็นปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาแตกต่างไปจากครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ ความเข้าใจในเรื่องจุดประสงค์การเรียนเชิงพฤติกรรม ความคิดรวบยอด บูรณาการ ตลอดจนการนำเรื่องดังกล่าวไปปฏิบัติ การใช้หนังสืออ่านประกอบ มีตาราง และแบบฝึกหัด โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีปัญหาน้อย แต่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้น

ประณปีที่ 1 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง ความสามารถในการเลือกวิธีสอน การจัดกิจกรรมใหญ่เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด การส่งเสริมใหญ่เรียนรู้จักใช้เหตุผล รู้จักคิด การขาดเรียนของ เด็ก การจัดสอนซ่อมเสริมแก่เด็ก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มทำงาน การอภิปราย การค้นคว้าและรายงาน การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การแก้ปัญหา การสนทนา การเล่านิทาน เรื่อง การร้องเพลง การเล่นเกม โดยผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่ครูสอนเห็นว่า เป็นปัญหามาก

4. ปัญหาการใช้สื่อการเรียน ผลการเปรียบเทียบปัญหาคำนี้ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประณปีที่ 1 มีปัญหาการใช้สื่อการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และระดับความเป็นปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับเป็นปัญหามาก

5. ปัญหาการวัดผลและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบปัญหาคำนี้ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประณปีที่ 1 มีปัญหาทางการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และระดับความเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

อุษา ขำประยูร (2524: 125-126) ใคศึกษา"ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประณปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยสรุปใควา ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ดังนี้

1. กานจุดประสงค์ ครูมีความคิดเห็นว่จุดประสงค์ส่วนมากสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็ มีความชัดเจนพอสมควร จุดประสงค์ส่วนมากเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน มีความเหมาะสมกับวัยของเด็กและสภาพสังคม
2. กานเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์ เหมาะสมกับบุคลิกภาวะและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนพอสมควร และเหมาะสมกับชีวิตประจำวันและสภาพสังคมปัจจุบันมาก

3. งานการ เรียนการสอน ครูเห็นว่ากิจกรรมที่กำหนดสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา ความแตกต่างระหว่างบุคคล และยังใ้ส่งเสริมความรู้ เจตคติ พัฒนาการ และทักษะแก่เด็กไ้เ้มาก เรื่องอัตราเวลาเรียนเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นพอสมควร แต่เหมาะสมกับ เนื้อหาน้อย

4. งานการ ประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้วัดเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์พอสมควร งานการกรออกแบบประเมินผลครูสามารถทำได้ แต่ยังมีความสับสนในวิธีใช้แบบประเมินผล (ข.02/2)

5. งานบริการ เอกสารหลักสูตร มีปัญหาคือหนังสืออ่านประกอบมีน้อย อาคารสถานที่มีพอประมาณ ห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สมจินตนา วงศ์แสง (2524: บทคัดย่อ) ใ้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูในเขตการศึกษา 12 โดยใ้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 286 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ข้อมูลปลายเปิดพบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในทศนความคิดรวบยอดหรือหลักการ จุดประสงค์การเรียนรู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดและการประเมินผล บาง

จากการรายงานการสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรของ กลุ่มประเทศในอาเซีย ซึ่งประกอบด้วย ประเทศอินโดนีเซีย อิหร่าน ศรีลังกา และปากีสถาน ๓ ประเทศ ปากีสถาน ระหว่างวันที่ 1-10 พฤศจิกายน 2518 ใ้กล่าวถึงปัญหาการใช้หลักสูตร และปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. ปัญหาการขาดครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ซึ่งแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 1) การขาดครูทุกท้องที่ในบางประเทศ
 - 2) การขาดครูในบางท้องที่ เช่นชนบทหรือท้องที่ห่างไกล
 - 3) การขาดครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ กณิศาสตร์

2. ปัญหาการไม่ยอมรับและไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทการสอนของครูตามแนวหลักสูตรใหม่

3. ปัญหาทางด้านการจัดอบรมครู แยกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ระยะเวลาในการจัดการอบรมสั้น จัดอบรมในระยะเปิดภาคเรียน เสียเวลาในการสอนเด็ก

2) จัดการอบรมแบบฉายทอด ผู้เข้ารับการอบรมไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรที่พอ

4. ศูนย์พัฒนาหลักสูตรไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน (UNESCO 1976: 28-34)

รายงานการสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของกลุ่มประเทศในเอเชีย ซึ่งได้แก่ประเทศอาฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา ณ ประเทศเกาหลี ระหว่างวันที่ 1-30 ตุลาคม 2519 ได้กล่าวถึงปัญหาการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ขาดการประสานงานอย่างดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

2. ผู้บริหารส่วนหนึ่ง ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตร

3. การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาค่าใช้จ่ายและงบประมาณ

4. ประเทศต่าง ๆ ประสบปัญหาขาดแคลนเอกสารหลักสูตรและตำราเรียน

5. ในบางประเทศประสบปัญหาเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาหลักสูตร ในการนำหลักสูตรไปใช้ (UNESCO 1978: 66)